

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference**การพัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ**
The development of Thai Parliament Television towards Digital Public Televisionเบญจมาภรณ์ ศรีอินทร์สุทธิ์ (Benjamaporn Sriinsoot)¹ภัสวาลี นิติเกษตรสุนทร (Passawalee Nitikasetsoontorn)²ไพบูรณ์ คะเชนทร์พรรค์ (Paipoon Kachangthonpass)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พัฒนาการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และ 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ พ.ศ. 2557-2560 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ กลุ่มบุคลากรภายในขององค์กร กลุ่มบุคลากรภายนอกขององค์กร และกลุ่มบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิ รวมจำนวนทั้งสิ้น 20 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) พัฒนาการของสถานีฯ แบ่งออกเป็น 2 ยุค คือ ยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานี และยุคที่ 2 ยุคเตรียมความพร้อมเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ มีพัฒนาการแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน ที่มีโครงสร้างแผนงานชัดเจน (2) ด้านการดำเนินงาน ที่เน้นความสำคัญด้านภารกิจการถ่ายทอดสดการประชุมสภาเป็นหลัก และ (3) ด้านแผนรายการ ที่มีการผลิตรายการและการเพิ่มช่วงเวลาออกอากาศมากขึ้น 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของสถานีฯ ทั้ง 2 ยุค พบว่า มีปัจจัยเชิงบวกและเชิงลบหลายด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้าง นโยบาย ที่สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทุกประการ แต่ขาดการกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานที่เด่นชัด และยังมีองค์กรอิสระเข้ามากำกับดูแลเช่นเดียวกับสื่อประเภทอื่นของประเทศ คือ กสทช. ด้านบุคลากร ที่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ตอบสนองผู้รับบริการกลุ่มเป้าหมายตามภารกิจ แต่ยังมีโครงสร้างอัตรากำลังไม่สอดคล้องกับภาระงานขององค์กร ด้านสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ที่มีสถานที่เพื่อผลิตรายการ แต่ขาดการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ และด้านการประเมินผล ที่มีการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร แต่ยังขาดบุคลากรรับผิดชอบงานโดยตรง 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสถานีฯ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำแนวทางการพัฒนาสถานีฯ แบ่งออกเป็น 8 ด้าน คือ (1) ด้านการดำเนินงาน (2) ด้านโครงสร้าง (3) ด้านความเป็นเอกเทศและเป็นอิสระขององค์กร (4) ด้านทรัพยากร (5) ด้านการบริหารจัดการ (6) ด้านรายการ (7) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ชม (8) ด้านการขยายฐานผู้ชมและกลุ่มเป้าหมาย

คำสำคัญ การพัฒนา สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา โทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ

1 นักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail address Bentowin@hotmail.com

2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail address passawalee@yahoo.com

3 รองศาสตราจารย์ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail address paipoon_stu@yahoo.com

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the evolution and development of the Parliament Television station; 2) factors that affect the operations of the Parliament Television station; and 3) recommendations for developing the Parliament Television station into a public digital TV station in 2014-2017. This was a qualitative research. There were 20 key informers from 3 groups: personnel working at Parliament Television, people working outside the organization, and outside qualified experts, all chosen through purposive sampling. Data were collected using an interview form and analyzed using descriptive analysis. The results showed that 1) there were two eras in the evolution of Parliament Television: the era of establishment and early development, and the era of preparation to become a digital public TV station. The station underwent 3 kinds of development: operational structure development, operations development and programming development. 2) During both eras, the factors that affected the organization's operations were policies, structure, programs, personnel, premises and equipment, and evaluation of results. 3) The qualified experts recommended 8 major approaches for developing Parliament Television: (a) for operations, every aspect of the organization's operations (b) for organizational structure (c) for independence (d) for resources (e) for management (f) for programs (g) for viewer participation and (h) for expanding the viewer base and target groups.

Keywords: Legislative television channel, Parliament TV, Digital TV Station

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม (PTV: PARLIAMENT TELEVISION) หรือที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (THAI NATIONAL ASSEMBLY TELEVISION STATION หรือ TPTV) ถือเป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์ของภาครัฐหนึ่งเดียวของฝ่ายนิติบัญญัติ ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สังกัดรัฐสภา โดยมีคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เป็นฝ่ายควบคุมด้านนโยบายและภารกิจหลักของสถานีฯ คือ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และสาระความรู้ด้านการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในรัฐสภาแก่ประชาชนเป็นหลัก (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2555:9-17, ฐานันท์ พงษ์สุทธิรักษ์และคณะ, ม.ป.ป.) ซึ่งเน้นยึดหลักโครงสร้างและนโยบายการบริหารงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มาเป็นตัวช่วยสำหรับการกำกับดูแลควบคุมองค์กร ภายหลังจากที่รัฐบาลสมัยของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้มีการประกาศแถลงนโยบายการปรับเปลี่ยนโทรทัศน์ไปสู่ระบบดิจิทัลต่อรัฐสภา เมื่อ พ.ศ. 2554 เพื่อต้องการจัดระบบสื่อภาครัฐ สื่อภาคเอกชน และสื่อชุมชนให้เป็นสาธารณะอย่างแท้จริง และเพื่อมีการใช้เครื่องมือสื่อสารของรัฐ เพื่อประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ต่อการศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน รัฐบาลจึงได้มอบหมายหน้าที่สำคัญให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (กสทช.) องค์กรที่ทำหน้าที่ในการอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง กิจการวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 เป็นหน่วยงานหลักเพื่อปฏิบัติหน้าที่จัดระบบสื่อของประเทศ (สำนักงาน กสทช. สืบค้นจาก <https://broadcast.nbtc.go.th/data/document/tv/file/executivesummary1.pdf>, เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2557) โดยมีพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายหรือเครื่องมือที่ใช้ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการดังกล่าว กำหนดให้การดำเนินการต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการจาก กสทช. และต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หลักเกณฑ์ที่ กสทช. กำหนด (สมบัติ ลีลาพตะ, 2556 : 8)

จากนโยบายดังกล่าว สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา จึงได้มีการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมการพัฒนาเปลี่ยนแปลงองค์กรไปสู่ทิศทางของความเป็นโทรทัศน์สาธารณะมากขึ้น โดยเบื้องต้นคาดว่าจะเปิดให้บริการโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะประเภทที่ 3 คือ เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชนและรัฐสภาแก่ประชาชน การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการสนับสนุนการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น ที่ช่องสถานีโทรทัศน์หมายเลข 10 จากช่องโทรทัศน์ระบบดิจิทัลประเภทสาธารณะทั้งหมด 12 ช่อง ราวเดือนตุลาคม พ.ศ. 2556 (พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125, ตอน 42 ก 4 มีนาคม 2551) เนื่องจากรัฐสภามีความพร้อมและมีความชัดเจนตรงตามหลักเกณฑ์วัตถุประสงค์มากที่สุด และเพื่อ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

มุ่งให้บรรดาผู้เข้าประชุมตามแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการเป็นศูนย์กลางเผยแพร่และพัฒนาประชาธิปไตย สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา จึงเตรียมความพร้อมกับการเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัล สาธารณะอย่างต่อเนื่อง เห็นจากการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา พ.ศ. 2557-2560 ที่ถือเป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา พ.ศ. 2557-2560 อาทิ การจัดโครงการประกวดและพิธีเปิดตัวการใช้ตราสัญลักษณ์ (Logo) พร้อมทั้งเปลี่ยนชื่อสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่าน ดาวเทียม (PTV: PARLIAMENT TELEVISION) เป็น สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (THAI NATIONAL ASSEMBLY TELEVISION STATION หรือ TPTV) อย่างเป็นทางการ (สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา, 2556: 25-26) การเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมสร้างสรรค์ความเป็นโทรทัศน์สาธารณะให้กับองค์กรมากขึ้น การนำหลักบริหารงานจากสถานีวิทยุโทรทัศน์ภาครัฐ 2 แห่ง คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย หรือ สทท. (The National Broadcasting Services of Thailand) หรือเอ็นบีที (NBT) และสถานีโทรทัศน์สาธารณะของประเทศ คือ องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) หรือสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai Public Broadcasting Service : TPBS) มาประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบแนวทางการพัฒนาองค์กร

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้มีปัจจัยหลายด้านที่เป็นประเด็นสำคัญน่าสนใจว่าสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา นับตั้งแต่ยุคที่ 1 ยุคการก่อตั้งและพัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา พ.ศ. 2549- 2556 จนกระทั่งมาถึงยุคที่ 2 ยุคการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา พ.ศ. 2557- 2560 ซึ่งต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 โดยมีพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง กิจการวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับทำหน้าที่นั้น สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีพัฒนาการขององค์กรเป็นอย่างไร ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์กรมีอะไรบ้าง และแนวทางการดำเนินงานขององค์กรเป็นอย่างไร เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ จึงทำให้เป็นที่มาของการวิจัยครั้งนี้ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

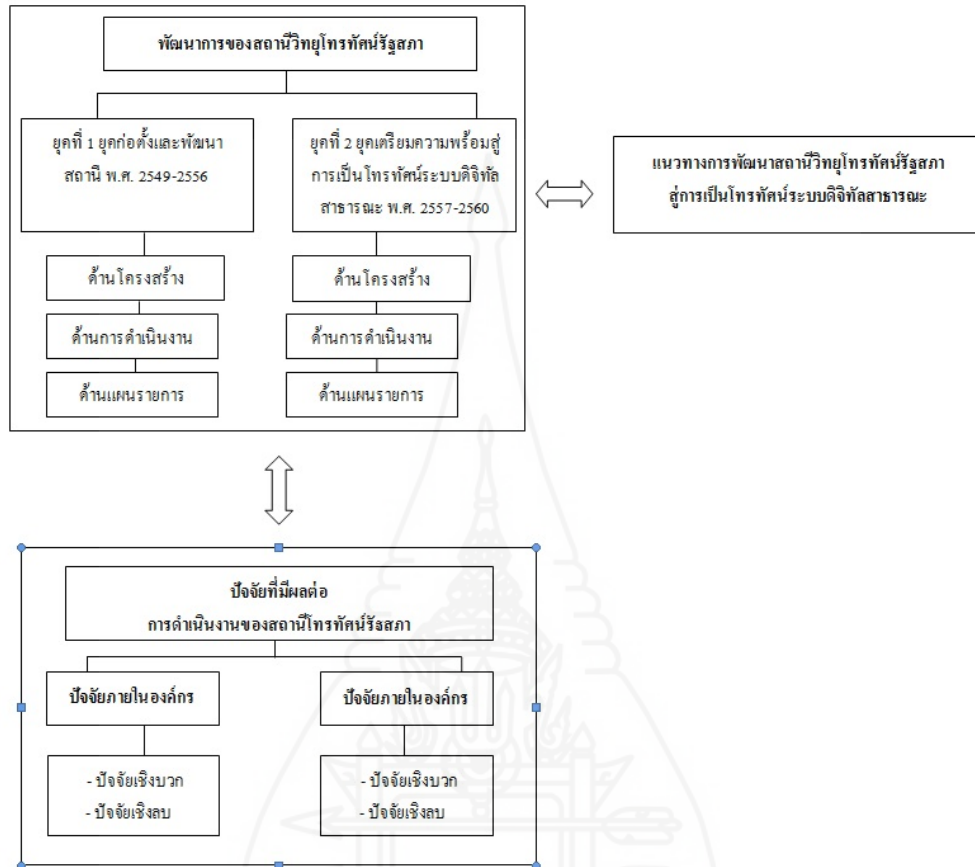
สาธารณะ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 กลุ่มบุคลากรภายในภาครัฐของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงขององค์กร บุคลากรระดับกลางขององค์กร และบุคลากรระดับปฏิบัติการขององค์กร ส่วนที่ 2 กลุ่มบุคลากรภายนอก คือ ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรภายนอกที่รับจ้างผลิตรายการโทรทัศน์ให้กับสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา และส่วนที่ 3 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยุโทรทัศน์สาธารณะ รวมจำนวนทั้งสิ้น 20 คน ด้วยคัดเลือกแบบเจาะจง โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมจากเอกสาร และจากการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ 3 ชุด คือ 1) แบบสัมภาษณ์บุคลากรผลิตรายการภายในสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (ระดับสูงและระดับกลาง) ประกอบด้วยข้อมูล 4 ส่วน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไป ผู้สัมภาษณ์ (2) สภาพการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาตั้งแต่ พ.ศ. 2549-ปัจจุบัน (3) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ตั้งแต่ พ.ศ. 2549 – ปัจจุบัน (4) แนวทางการพัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาตามแผนการดำเนินงานกำหนดแนวทางการพัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา พ.ศ. 2557-2560 2) แบบสัมภาษณ์บุคลากรภายในและภายนอก คือ บุคลากรระดับปฏิบัติการขององค์กร บุคลากรผู้รับจ้างผลิตรายการโทรทัศน์ภายนอก ประกอบด้วย ข้อมูล 4 ส่วน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปผู้สัมภาษณ์

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

(2) ขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อผลิตรายการโทรทัศน์สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (3) ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตรายการโทรทัศน์สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (4) ข้อเสนอแนะด้านต่างๆที่มีต่อสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาในการเตรียมพร้อมเข้าสู่ระบบดิจิทัลสาธารณะ และ 3) แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านโทรทัศน์สาธารณะ หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลทั้งขั้นปฐมภูมิและขั้นทุติยภูมิอย่างเป็นระบบ โดยแสดงผลข้อมูลในรูปแบบของการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. พัฒนาการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา แบ่งออกเป็น 2 ยุค คือ ยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานี และยุคที่ 2 ยุคเตรียมความพร้อมเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ มีพัฒนาการแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ทั้ง 2 ยุค มีโครงสร้างด้านนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และโครงสร้างการบังคับบัญชาตามสายงานอย่างชัดเจน แต่ทว่ายุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯ ยังไม่มีการวางโครงสร้างดังกล่าวถ่ายทอดออกมาเป็นรูปแบบลายลักษณ์อักษรให้บุคลากรภายในองค์กรรับทราบอย่างทั่วถึง แต่ภายหลังจากที่สถานีฯก้าวสู่ยุคที่ 2 ยุคเตรียมความพร้อมสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะแล้ว สถานีฯได้มีการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน มีการพัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างภาพลักษณ์ออกมาเป็นรูปแบบลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน ไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนา สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา พ.ศ.2557-2560 ที่ยังคงซึ่งนโยบายภายใต้แนวคิด “สื่อนิติบัญญัติโทรทัศน์รัฐสภา” โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แต่ขณะเดียวกันก็ยังมีองค์กรอิสระเข้ามากำกับดูแลเช่นเดียวกับสื่อประเภทอื่นของประเทศ คือ กสทช. โดยไม่มีกฎหมายเฉพาะองค์กรรองรับเหมือนกับสถานีโทรทัศน์สาธารณะที่ประสบความสำเร็จแล้วของโลกอย่าง สถานีโทรทัศน์สาธารณะของประเทศอังกฤษ(สหราชอาณาจักร) หรือบีบีซี (BBC) ที่ถือว่าเป็นต้นแบบสื่อสาธารณะที่มีอำนาจและวิธีการกำกับตนเองอย่างอิสระ ที่เรียกว่า Self-regulation ภายใต้คณะกรรมการบริหาร BBC หรือ Board of Trustee โดยมีกฎหมายรองรับเฉพาะองค์กรอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

2.2 ด้านการดำเนินงาน การดำเนินงานยุคที่ 1 ยุคเริ่มต้นและพัฒนาสถานีฯ เน้นการถ่ายทอดสดการประชุมสภาเป็นหลัก รองลงมาคือการจัดงานด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ ซึ่งปลายยุคสมัยได้เริ่มเปิดโอกาสให้บริษัทเอกชนที่มีความเป็นมืออาชีพด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เข้ามารับจ้างเป็นผู้ผลิต โดยเน้นผลิตรายการประเภทบันเทิงเทปเป็นส่วนใหญ่ ทำให้บุคลากรภายในมีหน้าที่ปฏิบัติงานรองรับภารกิจการถ่ายทอดสดการประชุมสภาฯและการผลิตรายการสดเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ด้านการออกอากาศจึงมีการพัฒนาจากเดิมที่ออกอากาศ 2 ช่วง คือ ช่วงเช้า เวลา 08.00 น.-13.00 น. และช่วงบ่าย เวลา 18.00 น.-22.00 น. ของทุกวัน ก็ขยายเวลาออกอากาศเป็นเวลา 08.00 น.-22.00 น. ของทุกวัน(รวม 14 ชั่วโมง) นอกจากนี้ ยังมีการร่วมมือกับ สถานีโทรทัศน์ต่างประเทศ สถานีโทรทัศน์เคบีเอส (KBS) จัดการประชุม Global News Forum หลังจากเข้าเป็น

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

สมาชิกรวม (ABU-the Asia Pacific Broadcasting Union) รวมทั้งวางแผนดำเนินงานการพัฒนาเครือข่ายและช่องทางการเผยแพร่ของสถานีฯ จัดทำแผนรองรับการเปลี่ยนผ่านการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์จากระบบอนาล็อกเป็นระบบดิจิทัล เตรียมพร้อมสำหรับเป็นผู้ให้บริการด้านประเภทกิจการการประกอบกิจการโทรทัศน์ตามที่ กสทช. วางหลักเกณฑ์ไว้ ซึ่งมีการร่วมมือกับสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ (Modernine TV) เริ่มทดลองออกอากาศถ่ายทอดสดการประชุมสภาในระบบดิจิทัล พร้อมทั้งทำสัญญาเช่าโครงข่าย ผู้ให้บริการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล และการยื่นขอใบอนุญาตเป็นผู้ให้บริการ ตลอดจนการมุ่งสร้างภาพลักษณ์จัดโครงการประกวดตราสัญลักษณ์ (Logo) พร้อมพิธีเปิดตัวการใช้ตราสัญลักษณ์ (Logo) และเปลี่ยนชื่อสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่านดาวเทียม (PTV: PARLIAMENT TELEVISION) เป็นชื่อสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา(THAI NATIONAL ASSEMBLY P TELEVISION STATION หรือ TPTV) เพื่รองรับการเปลี่ยนผ่านการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์จากระบบอนาล็อกเป็นระบบดิจิทัลด้วย

ขณะที่ การดำเนินงานยุคที่ 2 ยุคเตรียมความพร้อมสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะมีความเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นรายละเอียดของงานแต่ละด้านอย่างครอบคลุม ไม่มุ่งดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งเหมือนยุคก่อน ทั้งด้านภาพลักษณ์ที่มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก จัดทำโครงการสื่อต่างๆ และเพิ่มเครือข่ายผู้ชมผู้ฟังผ่านทางช่องทางต่างๆ ด้านการพัฒนากุศลกรสถานี ที่มีการจัดอบรมบุคลากรทุกด้าน ด้านการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบออกอากาศ โดยมีการจัดจ้างซื้อครุภัณฑ์เพื่รองรับการออกอากาศระบบดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ การย้ายสถานีฯไปยังรัฐสภาแห่งใหม่ใน พ.ศ. 2560 และการขยายเวลาแพร่ภาพออกอากาศเป็น 08.00-00.00 น.ของทุกวัน และเป็น 24 ชั่วโมงในอนาคต รวมทั้งด้านการผลิตรายการเพิ่มสัดส่วนรายการ ปรับปรุงรูปแบบรายการสดและสร้างสรรค์รายการใหม่ๆ เพื่อมุ่งเผยแพร่ความรู้ประชาธิปไตยออกสู่สังคม รวมทั้งขยายฐานผู้ชมไปยังกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่เป็นเยาวชน สตรี และกลุ่มผู้ใช้สื่อใหม่ New Media ตลอดจนเพื่รองรับการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ เพื่อมุ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อไป

ทั้งนี้ 2 ยุคดังกล่าวจะมีคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ควบคุมดูแลการดำเนินงานทุกด้านตามสายการบังคับบัญชาตลอดมาเป็นลำดับ คือ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง และผู้ปฏิบัติการ ส่งผลให้การทำงานชัดเจน เพราะมีการกระจายอำนาจการทำงานจากผู้บริหารระบบสูงไปสู่ผู้บริหารระดับล่างได้อย่างเหมาะสม

1.3 ด้านแผนรายการ ยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯ มีรายการบรรจจุลงผังรายการเพื่อออกอากาศจำนวนน้อยมาก รูปแบบรายการมีเพียง 3 รูปแบบ คือ สนทนา วาไรตี้ ข่าว แต่ภายหลังจาก พ.ศ. 2550 แล้วรูปแบบรายการมีความหลากหลายขึ้น มีรูปแบบรายการสารคดี และเกมโชว์เพิ่มเข้ามาอีก 2 รูปแบบ ส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาด้านการเมืองการปกครอง เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตย และเนื้อหาข่าวสารข้อมูลกิจกรรมต่างๆของรัฐสภาและสถาบันนิติบัญญัติเป็นหลัก แบ่งสัดส่วนรายการออกเป็น 50:30:10:10 คือ รายการประเภทการเมืองการปกครอง 50% สารความรู้ 30% ข่าว 10 % และสาระบันเทิง 10% ขณะที่ ยุคที่ 2 ยุคเตรียมความพร้อมสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะฯ ผังรายการมีรายการบรรจจุลงผังรายการเพื่อออกอากาศมากขึ้น มีรูปแบบรายการประเภทละคร ภาพยนตร์ และวิเคราะห์ เข้ามาเสริมสร้างความหลากหลาย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ให้กับกลุ่มรายการของสถานีฯ มีการคงเนื้อหาและการแบ่งสัดส่วนรายการเป็น 50:30:10:10 คือ รายการประเภทการเมืองการปกครอง 50% สารความรู้ 30% ข่าว 10% และสารบันเทิง 10% ไม่แตกต่างจากยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯ แต่ทว่าส่วนที่แตกต่างออกมา คือ ช่วงเวลาการออกอากาศของรายการตามผังรายการของสถานีฯ ที่มีการขยายเวลาเพิ่มขึ้น จากเวลา 08.00 น.-22.00 น. ของทุกวัน (รวม 14 ชั่วโมง) ก็เพิ่มเป็น 08.00 น.-00.00 น. ของทุกวัน (รวม 16 ชั่วโมง) และกำลังวางแผนออกอากาศเป็น 24 ชั่วโมงในอนาคต

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ทั้ง 2 ยุค ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ได้แก่ นโยบาย โครงสร้าง รายการ บุคลากร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และการประเมินผล

2.1 ปัจจัยภายในองค์กร

1) ปัจจัยเชิงบวก ยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯ มีการกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และปฏิบัติงานตามสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจนทุกประการ ทำให้ขอบเขตการปฏิบัติงานของสถานีฯ ยุคที่ 2 ยุคเตรียมความพร้อมสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะฯ จึงไม่แตกต่างจากยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯ ทั้งยังมีหลักฐานเอกสารที่เป็นลายลักษณ์ คือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา พ.ศ. 2557-2560 ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับบุคลากร ขณะเดียวกัน สถานีฯ ยังมีกลยุทธ์การปฏิบัติงานให้บุคลากรทำงานสะดวกขึ้น เพราะมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทบทวนปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานขององค์กรให้มีความสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งยังสอดคล้องกับนโยบายของประธานสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องการให้สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเปลี่ยนผ่านการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์จากระบบอนาล็อกสู่ระบบดิจิทัลและเป็นโทรทัศน์สาธารณะอีกด้วย นอกจากนี้ ทั้ง 2 ยุค สถานีฯ ยังมีบุคลากรภายในที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะด้านการสื่อสาร (นิเทศศาสตร์) และทักษะด้านการเมืองการปกครอง (นิติศาสตร์และรัฐศาสตร์) ความรู้เกี่ยวกับระบบงานรัฐสภา ซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ที่สามารถให้ความรู้ความเข้าใจตอบสนองผู้รับบริการกลุ่มเป้าหมายได้ตามภารกิจที่กำหนดไว้ ทั้งสามารถปฏิบัติงานในสายงานตามอำนาจหน้าที่สอดคล้องกับภารกิจและได้รับการพัฒนาความรู้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2) ปัจจัยเชิงลบ ยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯ ไม่มีการกำหนดนโยบาย เพื่อเป็นขอบเขตการปฏิบัติงานให้บุคลากรอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ขณะที่ด้านอื่นๆ คือ ด้านรายการ ก็มีรูปแบบรายการและเนื้อหารายการไม่หลากหลาย เนื้อหา มีการถูกควบคุมจากหน่วยงานรัฐ จึงไม่ตอบโจทยกลุ่มเป้าหมายได้ดีเท่าที่ควร อีกทั้งรายการที่จัดจ้างผลิตจากบริษัทเอกชนภายนอก ยังขาดคุณภาพด้านกระบวนการผลิต ด้านบุคลากร มีโครงสร้างอัตรากำลังไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีเพิ่มมากขึ้น บุคลากร ต้องรับผิดชอบงานหลายหน้าที่ ด้านสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ มีสถานที่ เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ค่อนข้างจำกัด ไม่เพียงพอต่อการผลิตรายการ ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณที่สนับสนุนและพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนมองว่าสถานีฯ เข้าถึงได้ยาก และด้านประเมินผล ที่ขาดการติดตามและประเมินผลจากผู้รับชมโดยตรงและจริงจัง ซึ่งภายหลังจากเข้าสู่ยุคที่ 2 ยุคเตรียมความพร้อมสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะฯ ก็ยังมีปัจจัยเชิงลบด้านการเมืองการปกครอง ไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองเข้ามาส่งผลกระทบต่อ นโยบายการทำงานของสถานีฯ บ่อยครั้ง ทำให้การปฏิบัติงานขององค์กรต้องล่าช้าและต้องปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์อยู่เรื่อยๆ ส่วนด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านบุคลากร

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ที่ยังคงขาดทักษะและความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนผ่านสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ ทั้งด้านเทคโนโลยีทางระบบเทคนิคและทางแผนรายการ รวมทั้งด้านช่องทางการรับชมและประชาสัมพันธ์ ที่ยังมีการประชาสัมพันธ์ไม่ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ และด้านการประเมินผล ที่ยังมีระบบการบริหารจัดการและดูแลอย่างไม่ต่อเนื่อง

2.2 ปัจจัยภายนอกองค์กร

1) ปัจจัยเชิงบวก ยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯ มีปัจจัยด้านนโยบายรัฐและการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานีฯ โดยมีกฎหมายด้านสื่อมวลชน 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการกิจการวิทยุกระจายเสียง กิจการวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 เข้ามามีผลต่อการดำเนินงานเช่นเดียวกับสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ ของประเทศ ด้วยเหตุนี้ การดำเนินงานขององค์กรจึงเป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้มากขึ้น เมื่อเข้าสู่ยุคที่ 2 ยุคเตรียมความพร้อมสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะฯ ก็ยังมีปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐแนวใหม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน พร้อมกับปัจจัยข้อได้เปรียบทั้งด้านเทคโนโลยี ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ก.พ.ร. และด้านการสนับสนุนความร่วมมือที่ดีจากผู้รับบริการในกิจกรรมโครงการต่างๆ การดำเนินงานขององค์กรเข้ามาสถานีฯ จึงเป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้มากขึ้น

2) ปัจจัยเชิงลบ ยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯ ต้องเผชิญกับความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองที่เข้ามามีผลต่อการดำเนินงาน ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรไม่เป็นไปตามโครงสร้างการดำเนินงานที่วางไว้ตามแผนโครงสร้างการดำเนินงาน และเมื่อเข้าสู่ยุคที่ 2 ยุคเตรียมความพร้อมสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะฯ ก็ยังต้องเผชิญกับความท้าทายด้านความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง และปัจจัยด้านการเรียนรู้ของบุคคลกรที่ยังไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้แม้ว่าจะดำเนินงานตามแผนโครงสร้างการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องแต่การพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานก็ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำแนวทางการพัฒนาสถานีฯ แบ่งออกเป็น 8 ด้าน คือ

3.1 ด้านการดำเนินงาน ควรเร่งขับเคลื่อนการดำเนินงานแต่ละด้านขององค์กรทุกด้าน “สถานีฯ ควรมีการพัฒนาและควรมีการทบทวนแผนทุก ๆ 2 ปี เพื่อให้ทันสถานการณ์มากขึ้น” (สุริยงค์ หุณฑสาร, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2557) เพื่อตอบย้ำให้บุคลากรเข้าใจถึงเป้าหมายขององค์กร และเกิดความภาคภูมิใจในองค์กร

3.2 ด้านโครงสร้าง ควรมีการร่างกฎหมายบังคับใช้เฉพาะองค์กร โครงสร้างสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ยังคงตกอยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลจากองค์กรอิสระ คือ กสทช. และไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับเหมือนกับสื่อสาธารณะต้นแบบของโลก อย่างสถานีโทรทัศน์สาธารณะของประเทศอังกฤษ (สหราชอาณาจักร) หรือ บีบีซี (BBC) ที่มีคณะกรรมการ และอำนาจการกำกับดูแลตนเอง ภายใต้ขอบเขตกฎหมาย Royal charter และ Broadcast Law และกฎหมายอีก 2 ฉบับ คือ 1.กฎหมาย Wireless Telegraphy ACT 1949 ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมทางเทคนิค และ 2.กฎหมาย License and Agreement มารองรับเฉพาะองค์กร “สถานีฯ ควรศึกษาต้นแบบ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

สถานีโทรทัศน์สาธารณะของต่างประเทศ อย่างบีบีซี (BBC)” มาเป็นต้นแบบการพัฒนาองค์กร(สิขเรศ ศิริกานต์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2557)

3.3 ด้านความเป็นเอกเทศและความเป็นอิสระขององค์กร ควรให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายนิติบัญญัติ เพราะสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีข้อได้เปรียบในฐานะเป็นสื่อมวลชนฝ่ายนิติบัญญัติ ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาหน่วยงานภายนอก ควรดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา พ.ศ.2557-2560 ต่อไป แต่ต้องมีการพัฒนาคุณภาพขององค์กรให้พร้อมสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ และแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ

3.4 ด้านทรัพยากร ควรเร่งจัดจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาช่วยรับผิดชอบงาน ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ ด้านสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ต้องมีการสนับสนุนจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ด้านเทคนิคที่มีความทันสมัยและเหมาะสมกับองค์กร สถานที่ ควรมีการจัดสถานที่รองรับการทำงาน ช่วงฤดูกาลต่างๆ เนื่องจากสถานที่ปฏิบัติงานมีค่อนข้างจำกัด และส่วนด้านงบประมาณรายได้นอกเหนือจากงบประมาณจากแผ่นดินไม่มีความจำเป็นมากนัก

3.5 ด้านการบริหารจัดการ ควรต้องมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีข้อกำหนดทางจริยธรรมวิชาชีพเป็นหลักการทำงาน ควรมีการสื่อสารให้บุคลากรภายในสถานีได้รับทราบและปฏิบัติ ทั้งนี้ อาจจัดทำเป็นคู่มือรองรับการปฏิบัติงานในบทบาทของโทรทัศน์สาธารณะให้บุคลากร

3.6 ด้านรายการ ควรมีการพัฒนารายการให้โดดเด่น น่าสนใจ พัฒนาทั้งรูปแบบและเนื้อหาผสมผสานเนื้อหาที่มีทั้งสาระความรู้และความบันเทิงให้มากขึ้น สร้างสรรค์รายการที่แข็งและเข้าใจยากเรื่องนิติบัญญัติให้เข้าใจง่ายขึ้น ภายใต้แนวคิด “สื่อนิติบัญญัติ โทรทัศน์รัฐสภา” รวมทั้งด้านเทคนิค ที่ควรมีการเพิ่มรายละเอียดทางกราฟิกให้มีสีสัน ควรเปิดโอกาสให้ผู้ผลิตรายการอิสระเข้ามามีส่วนร่วมการผลิตรายการให้สถานีฯตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ โดยบุคลากรภายใน ต้องมีความพร้อมปรับเปลี่ยนตนเอง เพื่อรองรับการปฏิบัติงานทางด้านการผลิตรายการมากขึ้น ควรเตรียมผลิตรายการสารคดีสำหรับการประชุมสภาในต่างประเทศ เพราะสถานีฯจะมีจุดแตกต่างจากสถานีโทรทัศน์อื่น และมีรายการที่เป็นจุดเด่นน่าสนใจยิ่งขึ้น

3.7 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ชม ควรเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ชมทุกเพศทุกวัย ที่มีความรู้ความสามารถสูงเป็นกลุ่ม คนรุ่นใหม่เข้ามาแสดงความคิดเห็นสร้างสรรค์รายการใหม่ๆ ให้สถานีฯ และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสภาผู้ชมเหมือนกับองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) หรือสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai Public Broadcasting Service: TPBS) เพราะทำให้สถานีฯสามารถปรับตัวตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ดีมากขึ้น

3.8 ด้านการขยายฐานผู้ชมและกลุ่มเป้าหมาย ควรมีผู้รับผิดชอบดูแล ติดตามการประเมินผลการศึกษาพัฒนาความต้องการการบริโภคสื่อของกลุ่มเป้าหมาย และให้สถานีฯ จัดการณรงค์ประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการประชาสัมพันธ์ตัวองค์กรอย่างสม่ำเสมอ โดยอาจใช้วิธีณรงค์ทางการตลาด เพื่อสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านการขยายฐานผู้ชมและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อรักษฐานกลุ่มผู้ชมเก่าและเพิ่มกลุ่มผู้ชมใหม่

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

1. พัฒนาการของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

1.1 ด้านโครงสร้างการดำเนินงาน สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาทั้ง 2 ยุคนั้น มีโครงสร้างด้านนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และโครงสร้างการบังคับบัญชาตามสายงานอย่างชัดเจน เพียงแต่ยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯ ยังไม่มีการวางโครงสร้างดังกล่าวถ่ายทอดออกมาเป็นรูปแบบลายลักษณ์อักษรให้นุเคราะห์ภายในองค์กรรับทราบอย่างทั่วถึง แต่ภายหลังจากที่สถานีฯก้าวสู่ยุคที่ 2 ยุคเตรียมความพร้อมสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะฯแล้ว สถานีฯได้สานต่อโครงสร้างการดำเนินงานจากยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องเชื่อมโยงกัน โดยมีการพัฒนาองค์กรเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน การพัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างภาพลักษณ์เป็นสำคัญออกมาเป็นรูปแบบลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนา สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา พ.ศ.2557-2560 ที่ยังคงไว้ซึ่งนโยบายภายใต้แนวคิด “สื่อนิติบัญญัติโทรทัศน์รัฐสภา” โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แต่ก็ยังมีองค์กรอิสระเข้ามากำกับดูแลอีกต่อหนึ่งเช่นเดียวกับสื่อประเภทอื่นของประเทศ คือ กสทช. โดยไม่มีกฎหมายเฉพาะองค์กรมารองรับเหมือนกับสถานีโทรทัศน์สาธารณะที่ประสบความสำเร็จแล้วของโลก อย่าง สถานีโทรทัศน์สาธารณะของประเทศอังกฤษ (สหราชอาณาจักร) หรือบีบีซี (BBC) ที่ถือว่าเป็นต้นแบบสื่อสาธารณะที่มีอำนาจและวิธีการกำกับตนเองอย่างอิสระ ที่เรียกว่า Self-regulation ภายใต้คณะกรรมการบริหาร BBC หรือ Board of Trustee โดยมีกฎหมายรองรับเฉพาะองค์กรอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2557-2560 (2556:3) ที่กำหนดว่า ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและพัฒนาประชาธิปไตยอย่างเป็นธรรมเสมอภาค สอดคล้องกับสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย หรือ สทท. (The National Broadcasting Services of Thailand) หรือ เอ็นบีที (NBT) (กรมประชาสัมพันธ์, ม.ป.ป., วิถีพิเศษ, ม.ป.ป.) ที่พบว่ามีการวางแผนโครงสร้างที่ชัดเจน ในฐานะเป็นสื่อของรัฐ เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่ข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตลอดจนนโยบายและการดำเนินงานแก่ประชาชน แต่ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ อูชา บิกกินส์ และพสุณาท สร้อยสุวรรณ(2552:61-65) ที่กล่าวว่า การกำกับดูแลสื่อสาธารณะของประเทศที่พัฒนาและประสบความสำเร็จจะมีการกำกับดูแลตนเอง โดยยึดหลักการทำหน้าที่ด้วยความเป็นอิสระ ภายใต้ความดูแลของคณะกรรมการบริหาร BBC หรือ Board of Trustee ภายใต้ขอบเขตการรองรับของกฎหมายเฉพาะองค์กร Royal charter และ Broadcast Law รวมทั้งอีก 2 ฉบับ คือ กฎหมาย Wireless Telegraphy ACT 1949 การให้สัมปทานคลื่นวิทยุแก่ผู้ประกอบการ และกฎหมาย License and Agreement การรับรายได้ต้องมาจากค่าธรรมเนียมการรับชมจากครัวเรือนของประชาชนเพียงอย่างเดียว สถานะทางการเงิน การบริหารและการควบคุมเนื้อหา รายการต้องขึ้นตรงต่อรัฐสภา แต่สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ต้องตกอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กสทช. ซึ่งเป็น

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

องค์กรอิสระของรัฐอีกต่อหนึ่งเช่นเดียวกับสื่อประเภทอื่นของประเทศ โดยไม่มีกฎหมายเฉพาะองค์กรออกมารองรับ

1.2 ด้านการดำเนินงาน การดำเนินงานยุคที่ 1 ยุคเริ่มต้นและพัฒนาสถานีฯ ส่วนใหญ่จะเน้นการถ่ายทอดสดการประชุมสภาเป็นหลัก รองลงมาคือการทำงานด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ ซึ่งพบว่าปลายยุคสมัยได้เริ่มเปิดโอกาสให้บริษัทเอกชนที่มีความเป็นมืออาชีพด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เข้ามารับจ้างเป็นผู้ผลิต โดยจะเน้นสัดส่วนการผลิตรายการบันทึกเทปเป็นส่วนมาก ทำให้บุคลากรภายในมีหน้าที่รองรับภารกิจ การถ่ายทอดสดการประชุมสภาและการผลิตรายการสดเป็นสำคัญ ดังนั้น เมื่อมีการพัฒนาการดำเนินงานด้านการผลิตรายการ ด้านการออกอากาศจึงมีการพัฒนาตามมา จากเดิมที่ออกอากาศ 2 ช่วง คือ ช่วงเช้า เวลา 08.00 น.-13.00 น. และช่วงบ่าย เวลา 18.00 น.-22.00 น.ของทุกวัน ก็ขยายเวลาออกอากาศเพิ่มขึ้นเป็นเวลา 08.00 น.-22.00 น.ของทุกวัน(รวม 14 ชั่วโมง) นอกจากนี้ ยังมีการร่วมมือกับสถานีโทรทัศน์ต่างประเทศ สถานีโทรทัศน์เคบีเอส (KBS) จัดการประชุม Global News Forum หลังจากเข้าเป็นสมาชิก (ABU-the Asia Pacific Broadcasting Union) รวมทั้งวางแผนดำเนินงานการพัฒนาเครือข่ายและช่องทางการเผยแพร่ของสถานีฯ จัดทำแผนรองรับการเปลี่ยนผ่านการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์จากระบบอนาล็อกเป็นระบบดิจิทัล เตรียมพร้อมสำหรับการเป็นผู้ให้บริการด้านประเภทกิจการการประกอบกิจการโทรทัศน์ตามที่ กสทช.วางหลักเกณฑ์ไว้ ซึ่งได้มีการร่วมมือกับสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ (Modernine TV) เริ่มทดลองออกอากาศถ่ายทอดสดการประชุมสภา ในระบบดิจิทัล พร้อมทั้งทำสัญญาเช่าโครงข่ายผู้ให้บริการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล และการยื่นขอใบอนุญาตเป็นผู้ให้บริการตลอดจนการมุ่งสร้างภาพลักษณ์ให้สถานีฯ จัดโครงการประกวดตราสัญลักษณ์(Logo) จัดพิธีเปิดตัวการใช้ตราสัญลักษณ์ (Logo) พร้อมเปลี่ยนชื่อสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาผ่าน ดาวเทียม (PTV: PARLIAMENT TELEVISION) เป็น ชื่อ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา(THAI NATIONAL ASSEMBLY P TELEVISION STATION หรือ TPTV) เพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่านการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์จากระบบอนาล็อกเป็นระบบดิจิทัลอีกด้วย

ในการดำเนินงานยุคที่ 2 ยุคเตรียมความพร้อมสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะฯ มีการดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเด่นชัด มีการเจาะลึกรายละเอียดของงานแต่ละด้านอย่างครอบคลุมชัดเจน ไม่มุ่งดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งเหมือนที่ผ่านมา ทั้งด้านภาพลักษณ์ ที่มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก จัดทำโครงการสื่อต่างๆ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์องค์กร และเพิ่มเครือข่ายผู้ชมผู้ฟังผ่านทางช่องทางต่างๆ ด้านการพัฒนาบุคลากร สถานี ที่มีการจัดอบรมบุคลากรทุกด้าน ด้านการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบออกอากาศ โดยมีการจัดจ้างซื้อครุภัณฑ์เพื่อรองรับการออกอากาศระบบดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ การย้ายสถานีฯ ไปยังรัฐสภาแห่งใหม่ใน พ.ศ. 2560 และการขยายเวลาแพร่ภาพออกอากาศเป็น 08.00- 00.00 น.ของทุกวัน และเป็น 24 ชั่วโมงในอนาคต รวมทั้งด้านการผลิตรายการที่มีการเพิ่มสัดส่วนรายการ ปรับปรุงรูปแบบรายการสดและสร้างสรรค์รายการใหม่ๆ เพื่อมุ่งหวังเผยแพร่ความรู้ประชาธิปไตยออกสู่สังคม รวมทั้งขยายฐานผู้ชมไปยังกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่เป็นเยาวชนสตรี และกลุ่มผู้ใช้สื่อใหม่ประเภท New Media ตลอดจนเพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ เพื่อมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อไป โดยมีคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็น

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ผู้ควบคุมดูแลการดำเนินงานทุกด้านตามสายการบังคับบัญชาในองค์กรที่ลดชั้นลงมาเป็นลำดับ คือ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง และผู้ปฏิบัติการ ส่งผลให้การทำงานชัดเจน สามารถตรวจสอบการทำงานได้ เพราะมีการกระจายอำนาจการทำงานจากผู้บริหารระบบสูงไปสู่ผู้บริหารระดับล่างได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไอสุริย์ ทรานันชัย (2554) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารงานสถานีโทรทัศน์ในมหาวิทยาลัย U Channel (U Channel University Television Management) ซึ่งพบว่า โครงสร้างของการบริหารสถานีฯ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ชั้นหลักคือ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง และผู้ปฏิบัติการ ซึ่งการทำงานมีการแจกแจงการทำงานความรับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อให้การทำงานเป็นระบบ สามารถตรวจสอบการทำงานได้ รวมถึงการกระจายอำนาจการทำงานจากผู้บริหารระบบสูงไปสู่ผู้บริหารระดับล่างได้อย่างเหมาะสม

1.3 ด้านแผนรายการ ยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯมีรายการบรรจูลงผังรายการเพื่อออกอากาศจำนวนน้อยมาก รูปแบบรายการมีเพียง 3 รูปแบบ คือ สนทนา วาไรตี้ ข่าว แต่ภายหลังจาก พ.ศ. 2550 แล้วรูปแบบรายการมีความหลากหลายขึ้น มีรูปแบบรายการสารคดี และเกมโชว์เพิ่มเข้ามาอีก 2 รูปแบบ เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาทางด้านการเมืองการปกครอง เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตย และเนื้อหาข่าวสารข้อมูลกิจกรรมต่างๆ ของรัฐสภาและสถาบันนิติบัญญัติเป็นหลัก โดยแบ่งสัดส่วนรายการออกเป็น 50:30:10:10 คือ รายการประเภทการเมืองการปกครอง 50% สารความรู้ 30% ข่าว 10 % และสารบันเทิง 10% ทำให้เวลาออกอากาศจากปกติที่ออกอากาศ 2 ช่วง คือ ช่วงเช้า เวลา 08.00 น.-13.00 น. และช่วงบ่าย เวลา 18.00 น.-22.00 น. ของทุกวัน ต้องขยายเวลาออกอากาศเพิ่มขึ้นเป็นเวลา 08.00 น.-22.00 น.ของทุกวัน(รวม 14 ชั่วโมง) ขณะที่ ยุคที่ 2 ยุคเตรียมความพร้อมสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะฯ จาก ผลการศึกษาพบว่า ผังรายการมีรายการบรรจูลงผังรายการเพื่อออกอากาศมากขึ้น โดยมีรูปแบบรายการประเภทละคร ภาพยนตร์ และวิเคราะห์ เข้ามาเสริมสร้างความหลากหลายให้กับกลุ่มรายการของสถานีฯ ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงมีเนื้อหาและการแบ่งสัดส่วนรายการเป็น 50:30:10:10 คือ รายการประเภทการเมืองการปกครอง 50% สารความรู้ 30% ข่าว 10% และสารบันเทิง 10% ไม่แตกต่างจากยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯเช่นเดิม แต่สำหรับส่วนที่แตกต่างออกมาคือ ช่วงเวลาการออกอากาศของรายการตามผังรายการของสถานีฯที่มีการขยายเวลาเพิ่มขึ้น จากเวลา 08.00 น.-22.00 น. ของทุกวันก็เพิ่ม เป็น 08.00 น.-00.00 น.ของทุกวัน (รวม 16 ชั่วโมง) และกำลังวางแผนออกอากาศเป็น 24 ชั่วโมงในอนาคต สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ตามประกาศหลักเกณฑ์เรื่องลักษณะและประเภทของกิจการการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ กสทช. (2556:269) ที่กำหนดว่า ผู้ประกอบกิจการหรือผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องจัดทำผังรายการประเภทกิจการบริการสาธารณะให้มีรายการที่เป็นข่าวหรือสารประโยชน์ต่อสาธารณะ สัดส่วนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70 รายการดังกล่าวนี้ หมายรวมถึงรายการข่าวสาร รายการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม การให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา

2.1 ปัจจัยภายในองค์กร

1) **ปัจจัยเชิงบวก** โครงสร้างการดำเนินงานและการบริหารจัดการ สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีการกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานด้านนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และโครงสร้างการบังคับบัญชาตามสายงานตามลำดับชั้น และมีขอบเขตการปฏิบัติงานที่เด่นชัด ไม่แตกต่างจากยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯ ทั้งยังมีหลักฐานทางเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับบุคลากร คือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา พ.ศ. 2557-2560 โดยมีคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา กำกับดูแลและควบคุมนโยบาย เหมือนดังเช่นยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯ เช่นเดียวกัน ขณะเดียวกันสถานีฯ ยังมีกลยุทธ์การปฏิบัติงานที่ทำให้บุคลากรปฏิบัติงานสะดวกขึ้น เพราะมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทบทวนปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานขององค์กรให้มีความสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งยังสอดคล้องกับนโยบายของประธานสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องการให้สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาเปลี่ยนผ่านการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์จากระบบอนาล็อกสู่ระบบดิจิทัลและเป็นโทรทัศน์สาธารณะอีกด้วย นอกจากนี้ ยังพบว่า สถานีฯ มีบุคลากรภายในที่มีทักษะความรู้ ความสามารถด้านการสื่อสาร (นิเทศศาสตร์) และทักษะด้านการเมืองการปกครอง (นิติศาสตร์และรัฐศาสตร์) ความรู้เกี่ยวกับระบบงานรัฐสภา ซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ที่พบว่าสามารถปฏิบัติงานในสายงานตามอำนาจหน้าที่สอดคล้องกับการกิจและได้รับการพัฒนาความรู้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เหมือนดังเช่นยุคที่ผ่านมา สอดคล้องกับสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย หรือ สทท. (The National Broadcasting Services of Thailand) หรือ เอ็นบีที (NBT) (กรมประชาสัมพันธ์, ม.ป.ป., วิถีพิเศษ, ม.ป.ป.) และสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai Public Broadcasting Service: TPBS) (องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) ที่พบว่า มีโครงสร้างการบังคับบัญชาตามสายงานที่ชัดเจนลดหลั่นกันตามลำดับชั้นอย่างเหมาะสม โดยมีคณะกรรมการบริหารเป็นผู้ดูแลควบคุมนโยบาย

2) **ปัจจัยเชิงลบ** สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ประสบปัญหาด้านนโยบาย ระหว่างที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อยครั้ง ความไม่เสถียรภาพทางการเมืองส่งผลให้การปฏิบัติงานขององค์กรต้องล่าช้าและต้องปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์อยู่เรื่อยๆ โดยเฉพาะด้านการจัดจ้างผลิตรายการที่ต้องมีการขยายเวลาการผลิตออกไป ทำให้มีรายการใหม่ๆ เข้ามาบรรจลงผังไม่ทันตามระยะกำหนด ส่วนด้านอื่นๆ คือ ด้านบุคลากร บุคลากรยังขาดทักษะและความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนผ่านสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ ทั้งด้านเทคโนโลยีทางระบบเทคนิคและทางแผนรายการ รวมทั้งด้านช่องทางการรับชมและประชาสัมพันธ์ ที่ยังมีการประชาสัมพันธ์ไม่ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ไม่เต็มที่ และด้านการประเมินผล ที่ยังมีระบบการบริหารจัดการและดูแลอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีผลต่อภาพรวมการพัฒนาสถานีฯ ด้านต่างๆ สอดคล้องกับบทความของธีรพัฒน์ อังสุชาวล (สืบค้นจาก [www.http://www.publaw.net/publaw/view.aspx?id=1798](http://www.publaw.net/publaw/view.aspx?id=1798), เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2558) ที่ศึกษาเรื่องความท้าทายและการปรับตัวขององค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยในฐานะองค์กรสาธารณะรูปแบบใหม่ กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานสถานี การกำหนดนโยบายด้านการบริหาร เพื่อเป็นแนวปฏิบัติการบริหารและการ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

พัฒนาองค์กร รวมทั้ง การปรับเปลี่ยนนโยบายการบริหารให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคม วัฒนธรรม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป โครงสร้างการบริหารและงบประมาณรายได้เป็นสิ่งสำคัญ

2.2 ปัจจัยภายนอกองค์กร

1) ปัจจัยเชิงบวก สถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภา จะมีปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐแนวใหม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน โดยมีกฎหมาย 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียงกิจการวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและคุ้มครองการดำเนินงานเหมือนดังเช่นยุคที่ 1 ยุคก่อตั้งและพัฒนาสถานีฯ ขณะเดียวกัน ยังพบว่าสถานีฯยังมีปัจจัยอีกหลายด้านที่เข้ามาเป็นข้อได้เปรียบทั้งด้านเทคโนโลยี ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ก.พ.ร. และด้านการสนับสนุนความร่วมมือที่ดีจากผู้รับบริการในกิจกรรมโครงการต่างๆ การดำเนินงานขององค์กรจึงเป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้มากขึ้น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 (พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125, ตอน 42 ก 4 มีนาคม 2551) และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง กิจการวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 (พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127, ตอน 78 ก 19 ธันวาคม 2553)

2) ปัจจัยเชิงลบ สถานีวิทยุโทรทัศนรัฐสภายังต้องเผชิญกับความท้าทายด้านความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง และปัจจัยด้านการเรียนรู้ของบุคคลกรที่ยังไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้แม้ว่าจะดำเนินงานตามแผนโครงสร้างการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องแต่การพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานก็ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของศักดิ์ชัย อภินันดา (2554) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษามาตรฐานสนับสนุนสถานีโทรทัศน์เพื่อบริการสาธารณะ ซึ่งพบว่า สถานีโทรทัศน์ภายใต้สังกัดของรัฐบาล ไม่สามารถมีความเป็นอิสระจากการแทรกแซงทางการเมืองได้

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาสู่การเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ

3.1 ด้านการดำเนินงาน ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ตามประกาศ กสทช.สถานีฯมีแนวทางดำเนินงานสอดคล้องกับกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์บริการสาธารณะทุกเงื่อนไข ทั้งคุณสมบัติ ใบอนุญาตให้บริการโทรทัศน์สาธารณะ ลักษณะผังรายการและสัดส่วนรายการ และการหารายได้ ส่วนด้านการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา พ.ศ.2557-2560 สถานีฯได้มีการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์เป็นอย่างดีแล้ว แต่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมว่า “สถานีฯควรมีการพัฒนาและควรมีการทบทวนแผนทุก ๆ 2 ปี เพื่อให้ทันสถานการณ์มากขึ้น” (สุริยงค์ หนูทสาร, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2557) เพื่อตอบย้่าให้บุคลากรเข้าใจถึงเป้าหมายขององค์กร และเกิดความภาคภูมิใจในองค์กรสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 (พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125, ตอน 42 ก 4 มีนาคม 2551: 17-22, 26-27)

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

3.2 ด้านโครงสร้างสถานี ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า โครงสร้างสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลจากองค์กรอิสระ คือ กสทช. และไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับเหมือนกับสื่อสาธารณะต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จและเป็นสื่อสาธารณะต้นแบบของโลก อย่างสถานีโทรทัศน์สาธารณะของประเทศอังกฤษ (สหราชอาณาจักร) หรือ บีบีซี (BBC) ที่มีคณะกรรมการ และอำนาจการกำกับดูแลตนเอง ภายใต้ขอบเขตกฎหมาย Royal charter และ Broadcast Law และกฎหมายอีก 2 ฉบับ คือ 1.กฎหมาย Wireless Telegraphy ACT 1949 ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมทางเทคนิค และ 2.กฎหมาย License and Agreement มารองรับเฉพาะองค์กร ผู้ทรงคุณวุฒิจึงแนะนำเพิ่มเติมว่า “สถานีฯ ควรศึกษาต้นแบบสถานีโทรทัศน์สาธารณะของต่างประเทศ อย่างบีบีซี (BBC)” มาเป็นต้นแบบการพัฒนาองค์กร (สิขเรศ ศิริกานต์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2557) สอดคล้องกับของแนวคิดของอุษา บิกกินส์ และพสุณาท สร้อยสุวรรณ(2552:61-65) ที่กล่าวว่า การกำกับดูแลสื่อสาธารณะของประเทศที่พัฒนาและประสบความสำเร็จจะมีการกำกับดูแลตนเอง โดยยึดหลักการทำหน้าที่ด้วยความเป็นอิสระ ภายใต้ความดูแลของคณะกรรมการบริหาร BBC หรือ Board of Trustee และมีกฎหมายเฉพาะองค์กร Royal charter และ Broadcast Law รวมทั้งอีก 2 ฉบับ คือ กฎหมาย Wireless Telegraphy ACT 1949 การให้สัมปทานคลื่นวิทยุแก่ผู้ประกอบการ และกฎหมาย License and Agreement การรับรายได้ต้องมาจากค่าธรรมเนียมการรับชมจากครัวเรือนของประชาชนเพียงอย่างเดียว สถานะทางการเงิน การบริหารและการควบคุมเนื้อหารายการต้องขึ้นตรงต่อรัฐสภา

3.3 ด้านความเป็นเอกเทศและความเป็นอิสระขององค์กร ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีข้อได้เปรียบในฐานะเป็นสื่อมวลชนฝ่ายนิติบัญญัติ ที่มีความเป็นอิสระอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาหน่วยงานภายนอก จึงเห็นควรว่า ควรดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา พ.ศ.2557-2560 ต่อไป แต่ต้องมีการพัฒนาคุณภาพขององค์กรให้พร้อมสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล สาธารณะ และแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ทั้งด้านบุคลากรที่แนะนำให้มีการเพิ่มอัตราค่าจ้างควบคู่กับการให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ด้านสถานที่และวัสดุ ที่ต้องการสนับสนุนให้มีการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย ด้านงบประมาณรายได้ที่แม้ว่าสถานีฯ ไม่สามารถแสวงหากำไรจากทางอื่นได้ แต่ควรให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่มีอยู่ และด้านวิธีการบริหารจัดการ ที่ต้องมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีข้อกำหนดทางจริยธรรมวิชาชีพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของศักดิ์ชัย อภินันดา (2554) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษามาตรฐานสนับสนุนสถานีโทรทัศน์เพื่อบริการสาธารณะ ซึ่งพบว่า สถานีฯ ควรมีรายได้ที่เพียงพอ เพื่อแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์เพื่อบริการธุรกิจ และควรปรับปรุงรูปแบบบริหารองค์กร เพื่อให้ดำเนินงานสาธารณะที่มีประโยชน์อย่างทั่วถึง

3.4 ด้านทรัพยากร ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ควรมีการเพิ่มจำนวนบุคลากรควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ เพราะบุคลากร 1 คน สามารถมีทักษะความสามารถได้มากกว่า 1 อย่าง เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนด้วยกันแล้ว พบว่า สถานีฯ มีจำนวนบุคลากรมากกว่าสถานีโทรทัศน์อื่นหลายแห่ง อีกทั้งด้านสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ สถานีฯ ยังต้องมีการสนับสนุนจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ด้านเทคนิคที่มีความทันสมัยและเหมาะสมกับองค์กร และต้องมีการพัฒนาห้องส่งแพร่ภาพ สัญญาณ ห้องสตูดิโอผลิตรายการ ห้องเชื่อมโยงสัญญาณ และอุปกรณ์การผลิตอื่นๆ โดยควรเปรียบเทียบคุณสมบัติความต้องการการใช้งานของเครื่องมือว่ามีความต้องการมากน้อยอย่างไร และควรมีการเปรียบเทียบ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

คุณสมบัติการใช้งานเพื่อรองรับระบบออกอากาศอย่างละเอียดรอบครอบ สำหรับสถานที่นั้น สถานีฯควรมีการจัดสถานที่รองรับการทำงานช่วงฤดูกาลต่างๆ เนื่องจากสถานีฯมีสถานที่ปฏิบัติงานค่อนข้างจำกัด และส่วนของด้านงบประมาณรายได้นั้น ผู้ทรงคุณวุฒิมองว่า สถานีฯเป็นองค์กรสื่อของภาครัฐ ฝ่ายนิติบัญญัติ จึงมีข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับระบบงานนิติบัญญัติอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องไปขอข้อมูลจากสื่อภายนอก ดังนั้น การแสวงหากำไรหรือรายได้จากทางอื่นนอกเหนือจากงบประมาณที่ได้มาจากงบประมาณแผ่นดิน จึงไม่มีความจำเป็นมากนัก สอดคล้องกับสอดคล้องแนวคิดของอาร์ดา ครุจิต และกุลนารี เสือโรจน์.(2556:121-171) ที่กล่าวว่า การบริหารสื่อที่ดีต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆที่สำคัญ นอกเหนือจากความเข้าใจเรื่องหลักเกณฑ์ การบริหารสื่อที่มีอยู่ทั่วไป เนื่องจากการบริหารสื่อจะบรรลุเป้าหมายได้ต้องอาศัยกลยุทธ์ด้านการบริหารกำลังคน (Man) และด้านการบริหารเศรษฐกิจการเงิน (Money) ดังนั้น ผู้บริหารสื่อจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะบริหารทรัพยากรทั้งคน งาน เงิน วัสดุอุปกรณ์ให้ครอบคลุมรอบด้าน แต่เป็นไปด้วยความระมัดระวังรับผิดชอบต่อสังคม

3.5 ด้านการบริหารจัดการ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ต้องมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีข้อกำหนดทางจริยธรรมวิชาชีพเป็นหลักการทำงาน โดยควรมีการสื่อสารให้บุคลากรภายในสถานีฯได้รับทราบและปฏิบัติ ทั้งนี้ อาจจัดทำเป็นคู่มือรองรับการปฏิบัติงานในบทบาทของโทรทัศน์สาธารณะให้บุคลากรทุกคนในองค์กรถือปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย หรือ สทท. (The National Broadcasting Services of Thailand) หรือ เอ็นบีที (NBT) (กรมประชาสัมพันธ์,ม.ป.ป.,วิกิพีเดีย,ม.ป.ป.) ที่พบว่า มีข้อกำหนดทางจรรยาบรรณที่ให้บุคลากรยึดมั่นปฏิบัติหน้าที่ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต และโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และทำงานอย่างมีอาชีพ และทำงานเป็นทีม และสอดคล้องกับองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ท.ท.) หรือ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai Public Broadcasting Service: TPBS) (องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) ที่พบว่า มีข้อบังคับจริยธรรม ที่ให้บุคลากรยึดมั่นอย่างเคร่งครัดต่อการทำหน้าที่สื่อสารสาธารณะบุคลากรทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามจริยธรรมของวิชาชีพให้ความสำคัญกับความเที่ยงตรง ความเป็นกลาง และความเป็นธรรมมีความเป็นอิสระทางวิชาชีพ และรับผิดชอบต่อสาธารณะชน

3.6 ด้านรายการ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ควรมีการพัฒนารายการให้โดดเด่น น่าสนใจ และมีคำแนะนำว่าควรพัฒนาทั้งรูปแบบและเนื้อหา โดยผสมผสานเนื้อหาที่มีทั้งสาระความรู้และความบันเทิงให้มากขึ้น สร้างสรรค์รายการที่แข็งและเข้าใจอยากเรื่องนิติบัญญัติให้เข้าใจง่ายขึ้น ภายใต้แนวคิด “สื่อนิติบัญญัติ โทรทัศน์รัฐสภา” รวมทั้งด้านเทคนิค ที่ควรมีการเพิ่มเติมรายละเอียดทางกราฟิกให้มีสีสัน นอกจากนี้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ผลิตรายการอิสระเข้ามามีส่วนร่วมการผลิตรายการให้สถานีฯ ตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ โดยบุคลากรภายในก็ต้องมีความพร้อมสำหรับปรับเปลี่ยนตนเอง เพื่อรองรับการปฏิบัติงานทางด้านการผลิตรายการมากขึ้น ไม่ควรรองรับงานที่เน้นการถ่ายทอดสดการประชุมสภาเหมือนดังเช่นอดีต และควรเตรียมผลิตรายการสารคดีสำหรับการประชุมสภาในต่างประเทศ เพราะสถานีฯจะมีจุดแตกต่างไปจากสถานีโทรทัศน์อื่น และมีรายการที่เป็นจุดเด่นน่าสนใจยิ่งขึ้น สอดคล้องกับองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ท.ท.) หรือ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai Public Broadcasting Service : TPBS) (องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพแห่งประเทศไทย,ม.ป.ป.) ที่พบว่า มีนโยบายส่งเสริมการผลิตรายการที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์ หลากหลาย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

และตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยจัดสรรเวลาออกอากาศที่เหมาะสมให้กับรายการดังกล่าว และสอดคล้องแนวคิดของอาร์ดา ครุจิต และกุลณรี เสือโรจน์.(2556:121-171) ที่กล่าวว่า ระบบการบริการกิจการสื่อสารวิทยุโทรทัศน์ ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องความคิดสร้างสรรค์ เพราะความคิดสร้างสรรค์จะนำไปสู่เนื้อหาที่ผู้ชมต้องการ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้เชิงบริหารและทักษะผลิตรายการ เพื่อให้รายการมีความสอดคล้องกับงบประมาณที่องค์กรมีขณะนั้น

3.7 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ชม ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ชมทุกระดับ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพสูงเข้ามาสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ ให้กับทางสถานีฯ และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสภาผู้ชมผู้ชมเหมือนกับองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) หรือสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai Public Broadcasting Service: TPBS) เพราะจะทำให้สถานีฯ สามารถปรับตัวตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ดีมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของกรกต ออบสุวรรณ (2551) ที่ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารและการปรับตัวของผู้ผลิตรายการโทรทัศน์อิสระเพื่อเข้าสู่ความเป็นสถานีโทรทัศน์สาธารณะ ซึ่งพบว่า การบริหารการผลิตรายการ จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมพิเศษต่างๆ และเปิดโอกาสให้ผู้ผลิตรายการอิสระที่มีความชำนาญการด้านผลิตรายการได้นำเสนอการผลิตรายการ ภายใต้สัดส่วนรายการสารและบันเทิง 70 : 30 รวมถึงจัดผังรายการคัดเลือกรายการที่มีคุณภาพน่าสนใจ นอกจากนี้ ผู้บริหารและบุคลากร ต้องพยายามคิดรูปแบบรายการใหม่ๆ และวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ รวมทั้งมีผู้เชี่ยวชาญเพื่ออ้างอิงข้อมูลจะทำให้รายการดูน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ท.ท.) หรือ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai Public Broadcasting Service : TPBS) (องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพแห่งประเทศไทย,ม.ป.ป.) ที่พบว่า มีการกิจสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการบริการขององค์กร จากตัวแทนสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการจากภูมิภาคและกลุ่มต่างๆ เพื่อรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายต่อการผลิตรายการที่มีคุณภาพต่อไป

3.8 ด้านการขยายฐานผู้ชมและกลุ่มเป้าหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีข้อได้เปรียบในฐานะที่เป็นสื่อภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สังกัดรัฐสภา ฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นหนึ่งใน 3 อำนาจ ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน จึงสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้มากและกว้าง แต่ต้องรู้จักศึกษาและเข้าถึงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ โดยผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมให้สถานีฯ ศึกษาวิจัยความต้องการของกลุ่มผู้ชมของสถานีฯ ว่ามีพฤติกรรมการบริโภคสื่ออย่างไร และยังแนะนำให้สถานีฯ จัดการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการประชาสัมพันธ์ตัวองค์กรอย่างสม่ำเสมอ โดยอาจใช้วิธีการรณรงค์ทางการตลาด เพื่อสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านการขยายฐานผู้ชมและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อรักษาฐานกลุ่มผู้ชมเก่าและเพิ่มกลุ่มผู้ชมใหม่ สอดคล้องกับองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ท.ท.) หรือ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai Public Broadcasting Service : TPBS) (องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพแห่งประเทศไทย,ม.ป.ป.) ที่พบว่า มีการศึกษา วิจัย สำรวจ และตรวจสอบประชนชาติ เพื่อเป็นข้อมูลการปรับปรุงนโยบายและแผนงาน การประชาสัมพันธ์ของรัฐ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1.1 ด้านการดำเนินงาน สถาบันวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ควรเร่งขับเคลื่อนการดำเนินงานแต่ละด้านขององค์กรทุกด้านควบคู่กับการสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอกอย่างทั่วถึง เพื่อให้สถาบันเป็นที่รู้จักอย่างรวดเร็วมากขึ้น

1.1.2 ด้านโครงสร้าง สถาบันวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ควรมีการร่างกฎหมายบังคับใช้เฉพาะองค์กร เพื่อให้มีอำนาจบริหารและกำกับดูแลตนเองอย่างอิสระ ที่เรียกว่า Self-regulation เช่นเดียวกับสื่อสาธารณะต้นแบบ

1.1.3 ด้านความเป็นเอกเทศและความเป็นอิสระขององค์กร สถาบันวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ควรให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายนิติบัญญัติให้ชัดเจน เที่ยงตรง และเป็นธรรมกับทุกภาคส่วนตามหลักจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพเฉพาะ

1.1.4 ด้านทรัพยากร สถาบันวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ควรเร่งจัดจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาช่วยรับผิดชอบงานที่มีปริมาณมากขององค์กร และเร่งสนับสนุนส่งเสริมอบรมบุคลากรที่มีอยู่ให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันกับตลาดโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะที่เป็นคู่แข่ง นอกจากนี้ ควรให้สถานีฯ ติดตามตรวจสอบทรัพยากรภายใน ทั้งด้านสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อประเมินสถานการณ์ และดำเนินการตามความเหมาะสมอย่างเร่งด่วน และถ้าเป็นไปได้เห็นควรให้สถานีฯ มีการจัดเช่าสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อทดแทนหรือเพิ่มเติมส่วนที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เพื่อให้พร้อมต่อการเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะ

1.1.5 ด้านการบริหารจัดการ สถาบันวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ควรมีการวางแผนการดำเนินงานที่เป็นรูปแบบเฉพาะขององค์กรอย่างต่อเนื่อง โดยต้องมีการวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กร (SWOT) และมีการทบทวน ปรับเปลี่ยนแผนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นคู่มือปฏิบัติงานให้บุคลากรต่อไป นอกจากนี้ ยังเห็นควรให้สถานีฯ ใช้วิธีการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลและข้อกำหนดทางจริยธรรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนางานองค์กรเป็นไปตามเป้าหมาย

1.1.6 ด้านรายการ สถาบันวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ควรให้ความสำคัญกับงานวิจัยให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรบริโภคสื่อของกลุ่มเป้าหมายให้สามารถนำมาปรับปรุงคุณภาพของรายการ

1.1.7 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ชม สถาบันวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ควรเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ชมทุกเพศทุกวัย ที่มีความรู้ความสามารถสูง เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่เข้ามาแสดงความคิดเห็น สร้างสรรค์รายการใหม่ๆ ให้กับสถานีฯ และควรจัดตั้งสภาผู้ชมเหมือนกับองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) หรือสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai Public Broadcasting Service: TPBS) เพราะสถานีฯ จะสามารถปรับตัวตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

1.1.8 ด้านการขยายฐานผู้ชมและกลุ่มเป้าหมาย สถาบันวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ควรได้รับผิดชอบดูแล ติดตามการประเมินผลการศึกษาพัฒนาความต้องการการบริโภคสื่อของกลุ่มเป้าหมาย โดยควรมีการลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั่วทุกพื้นที่ทั่วประเทศที่มี ต่อสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เพื่อให้สถานีฯ สามารถรับทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมายเดิม และเพิ่มโอกาสขยายฐานผู้ชมและกลุ่มเป้าหมายใหม่ยังพื้นที่ที่ไม่ครอบคลุมทั่วถึง

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาประสิทธิภาพการทำงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เนื่องจากสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ประสบปัญหาช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อยครั้ง ซึ่งความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของสถานีฯ ทำให้การดำเนินงานมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์

3.2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของกลุ่มผู้ชมที่มีต่อสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เนื่องจากสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ยังไม่มีการเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ชมเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานีฯเท่าที่ควร ทำให้สถานีฯ ไม่สามารถเป็นที่รู้จักและตอบสนองความต้องการของผู้ชมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.3 ควรศึกษาพัฒนาการรายการโทรทัศน์ เพื่อการเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสาธารณะของสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา เนื่องจากสถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา มีรูปแบบ ประเภท และเนื้อหารายการที่ไม่สามารถตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายได้ครบทุกระดับ สถานีฯจึงขาดจุดดึงดูดความสนใจจากกลุ่มผู้ชมซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย ทำให้สถานีฯมีการพัฒนาองค์การที่ไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้เท่าที่ควร

เอกสารอ้างอิง

- กรกต อบสุวรรณ. (2551). ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการและการปรับตัวของผู้ผลิตรายการ โทรทัศน์อิสระ เพื่อเข้าสู่ความเป็นสถานีโทรทัศน์สาธารณะ[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2557, จาก http://dric.nrct.go.th/get_fulltext.php?book_id=263259&absid=DRL006045.
- กรมประชาสัมพันธ์.(ม.ป.ป.).สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2557, จาก http://www.prd.go.th/main.php?filename=about_us_management#.
- กลุ่มงานขับเคลื่อนกิจการโทรทัศน์และวิทยุในระบบดิจิทัล. (2556). บรรณาธิการ.กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์.กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.
- ธีรพัฒน์ อังศุขวาล.ความท้าทายและการปรับตัวขององค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ในฐานะองค์กรสาธารณะรูปแบบใหม่ [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2558,จาก <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1798>.
- จิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และคณะ. (ม.ป.ป.).รายงานการศึกษาเรื่อง สื่อมวลชนเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 ธันวาคม 2557,จาก <http://www.archanwell.org/office/download.php?id=121&file=103.pdf&fol=1>.

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

“พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง พ.ศ. 2551” ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา.

เล่มที่ 125 ตอนที่ 42 ก: หน้า 61-91, 4 มีนาคม 2551.

“พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง กิจการวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553” ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 127 ตอนที่ 78 ก: หน้า 1-46, 19 ธันวาคม 2553.

สมบัติ สิลาลพทะ.(2556). บรรณาธิการ.ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์.ตำราอบรมหลักสูตรผู้ประกาศในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ระดับต้น .พฤษภาคม 2556.พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.

ศักดิ์ชัย อภินัยนาถ. (2554). ศึกษาเรื่อง การศึกษามาตรฐานสนับสนุนสถานีโทรทัศน์เพื่อบริการสาธารณะ. (วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา, และคณะ. (2556). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา พ.ศ. 2557-2560: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. _____, และคณะ. (2555). ประวัติสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา.กรุงเทพมหานคร:สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา.

สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai Public Broadcasting Service: TPBS),(ม.ป.ป.).องค์กร [ออนไลน์].สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2557,จาก <http://org.thaipbs.or.th/>.

สำนักงาน กสทช.(2557). บทสรุปผู้บริหาร(Executive Summary) เล่มที่ 1: กระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลของประเทศไทย[ออนไลน์].สืบค้นเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2557,จาก <https://broadcast.nbtc.go.th/data/document/tv/file/executivesummary1.pdf>.

สิขเรศ ศิราภานต์ นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านทีวีดิจิทัล.6 มกราคม 2558.

สุภาสินี ขมะสุนทร รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้บริหารผู้ดูแลรับผิดชอบสูงสุดในภาพรวมของการบริหารงาน สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา.12 มกราคม 2558.

สุริยงค์ หุณฑสาร อดีตผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (สทท.11) ในฐานะอดีตกรรมการบริหาร สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา.12 มกราคม 2558.

องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพแห่งประเทศไทย,(ม.ป.ป.).องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพแห่งประเทศไทย. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม2557,จาก <http://www.thaipbs.or.th>.

อุษา บิ๊กกันส์ และพสุนาท สร้อยสุวรรณ. (2552). มองต่างแดนคุ้มครองผู้บริโภค โลกสื่อ.กรุงเทพมหานคร:ออฟเซ็ท ครีเอชั่น.

อารดา ครุจิต และกุลณาริ เสือโรจน์. (2556). กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร:สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ.

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ไอสุริย์ ทรานันชัย .(2554). ศึกษาเรื่อง การบริหารงานสถานีโทรทัศน์ในมหาวิทยาลัย U Channel (U Channel University Television Management) [ออนไลน์] .สืบค้นเมื่อ วันที่ 13 ธันวาคม 2557,จาก
<http://203.131.210.100/ejournal/wp-content/uploads/2013/03/JCIS-55009.pdf>.

